

Tomáš ROČEK
Svět bez slunce
velká rána dějin
diplomová práce

Centrum audiovizuálních studií
FAMU

Tomáš Roček si jako téma své diplomové práce zvolil velmi nesnadné téma, neboť tvorba Chrise Markera je téměř proslulá svou enigmatičností a její výklad příliš neusnadňuje ani to, že se jí zabýval například i Gilles Deleuze. Avšak Tomáš Roček se s tématem vyrovnal skvěle – právě proto, že k němu přistoupil velmi věcně: zasazuje Markera do kontextu a zaměřuje se na to, co je skutečně podstatné, to jest na téma paměti a zranění („rány“) a na komplementární téma zapomínání. Velmi oceňuji péči a důkladnost, s jakou se při rekonstrukci kontextu věnuje filmu *Sans soleil* v návaznosti na *La jetée*, když vyzdvihuje motiv „štěstí“ a jeho nedosažitelnost (což je zjevně důležitý rámec pro interpretaci markerovské melancholie). Velmi poučeně se rovněž zabývá „fragmentarizací“ (souvislost s Resnaismem) a vztahem mezi příběhem a obrazem (čas jako objekt vnímání a čas vnímaný jako důkaz vědomí), protože zde všude nejde jen o citování sekundárních pramenů, nýbrž především o nalezení vlastního přístupu a vlastní interpretaci. Proto je originální i využití pojmů deklarativní a nedeklarativní paměti - ty totiž mohou odkazovat až k Bergsonovu a Proustovu pojetí času a vzpomínání, kterým se profilují Deleuzovy interpretace „obrazu času“ ve filmu, jíž se pak Tomáš Roček věnuje v kapitole 2.3 „Krystaly času“.

O své schopnosti hledat adekvátní přístup ke „čtení“ Markerovy tvorby podává Tomáš Roček jasný důkaz tehdy, když při analýze filmu *Sans soleil* využívá fenomenologického pojmu přirozeného světa (*Lebenswelt*) a merleau-pontyovské „mezitělesnosti“ a takto pak vykládá zranění resp. „ránu zbavenou těla“ jako klíčovou metaforu.

Myslím, že se mu tímto způsobem podařilo velmi dobře vystihnout nejen základní napětí Markerových filmů (amnésie na straně jedné a nemožnost zapomenutí na straně druhé) a že současně přesně popsal funkci, kterou má „rána“ jako centrální motiv, pokud naznačuje diferenci mezi aktuálním a virtuálním (čistá vzpomínka je vždy chronologická, zatímco její aktuální část je vždy prožívaná). A velmi aktuální je i vysvětlení toho, proč Chris Merker odmítá „kolektivní paměť“, tj. sociální podmínění paměti, protože je pro něj klíčem individuální, tělesné vědomí dějin.

Práce Tomáše Ročka značně převyšuje nároky, které se na diplomovou práci kladou, a to jak tématem, tak i jeho zpracováním. Zná příslušnou sekundární literaturu, ale právě tak se orientuje i v širším kontextu (například Deleuzovy úvahy o filmu jsou nesrozumitelné bez znalosti jeho filosofie) a v houštině různých výkladů si dovede najít vlastní, originální cestu, jak téma uchopit.

Předloženou diplomovou práci hodnotím jako výbornou a doporučuji k obhájení.

Miroslav Petříček
Ústav filosofie a religionistiky FF UK

20. IX. 2018